

Bezinning & Inspiratie Twello jaarverslag seizoen 2025-2026

De werkgroep Bezinning & Inspiratie Twello werkt vanuit oecumenisch perspectief en wij zijn voortgekomen uit een oecumenisch verband van kerken in Twello. Geïnspireerd vanuit de kernwaarden van het christendom belicht ze maatschappelijke en actuele onderwerpen. We willen midden in de samenleving staan, om met elkaar tot een bredere visie op de thema's te kunnen komen. We richten ons op zowel mensen die in de gemeenschap, of aan de randen, van een kerkelijk verband leven als diegenen die daarbuiten zich bezighouden met grote vragen van het leven. We leven in een zich vernieuwende tijd, waarin naast het verstand steeds meer het hart, de eigen ervaring en verantwoordelijkheid op de voorgrond treden. Daarom is er in de samenleving steeds meer behoefte aan het elkaar inspireren en bevragen vanuit nieuwe gezichtspunten.

Wij bieden daartoe lezingen aan op het gebied van religie, spiritualiteit en maatschappij. Dit doen wij maandelijks met uitzondering van de zomermaanden. Door de gevarieerdheid van sprekers is er steeds een andere insteek en een zoeken naar wat ons bindt. Wij bieden ruimte aan de brede kijk op het mysterie dat ten grondslag ligt aan het leven.

Onze werkgroep bestaat uit vijf leden en doet met veel plezier haar werk, ze heeft een gevarieerde invulling kunnen geven aan het seizoen 2025-2026 en kwam dit seizoen maandelijks bij elkaar. Vanaf het begin van het seizoen begint de werkgroep alweer met de planning voor een volgend seizoen. Dit is nodig omdat bekende sprekers vaak volle agenda's hebben.

We hebben dit seizoen vijf lezingen kunnen aanbieden met in totaal 129 bezoekers. De zesde lezing ging wegens ziekte van de spreker niet door.

De inkomsten bestonden uit de entree en koffie. De uitgaven betroffen de vergoedingen voor de sprekers, huur van de ruimtes en PR kosten (folders). Dit seizoen trokken we minder bezoekers en we hebben dit seizoen moeten afsluiten met een verlies van ruim € 700. Wij teren dus in op onze reserves.

Pr-activiteiten voor de thema-avonden zijn van groot belang. De werkgroep maakt gebruik van een mailbestand van ongeveer 440 adressen zodat belangstellenden optimaal op de hoogte worden gehouden van de thema-avonden. Ook worden de regionale dag- en weekbladen van pr-materiaal voorzien evenals kerkbladen en predikanten/pastores in de regio.

Ook dit seizoen maakten we een folder, die breed is verspreid op diverse plaatsen.

Met het beëindigen van dit seizoen 2025-2026 moeten we jammer genoeg afscheid nemen van Maarten van Rootselaar, hij heeft zich om persoonlijke redenen teruggetrokken uit de werkgroep. Hadé Overdulve heeft zijn plaats ingenomen.

Leden van de werkgroep zijn:

Ruud Pragt (voorzitter)

Maarten van Rootselaar (penningmeester) tot 1 juli 2026

Jemma Hale (penningmeester) vanaf 1 juli 2026

Marianne Vlietstra (secretaris)

Hetty Heling (lid en notulist)

Hadé Overdulve (lid) sinds 1 januari 2026

Website : <https://bezinningeninspiratietwello.nl>

Mailadres: bi.twello@gmail.com

Twello, juni 2026

“Als de toekomst van God is, wat betekent dat dan voor de kerk?”

Ruud Pragt verwelkomde Professor Borgman en van de aanwezigen vooral de mensen van de Parochie en de Protestantse gemeente. Hij stelde de vraag of het bij de kerk-horen nog wel zo vanzelfsprekend is. Voor Borgman is dat duidelijk: hij is echt van de kerk. Dat betekent voor hem niet dat het moet zijn zoals het nu is. We hoeven ook zeker niet terug te gaan naar een tijd waarin het anders was. We hoeven daarvoor niet eens zo ver terug te gaan. Rond de eeuwwisseling was het allemaal heel anders. De kerk is enorm van belang, maar niet voor zichzelf. De kerk is er om God ter sprake te brengen en daarin moet die een nieuwe rol innemen.

Om de zoveel jaar kan de paus een jaar uitroepen tot een heilig jaar. Het thema van dit heilige jaar is hoop. Hoop, daar is wat mee. Václav Havel sprak over hoop:

“Diep in onszelf dragen wij hoop. Als dat niet het geval is, is er geen hoop.

Hoop is een kwaliteit van de ziel en hangt niet af van wat er in de wereld gebeurt.

Hoop is niet voorspellen of vooruitzien. Het is een gerichtheid van de geest, een gerichtheid van het hart, verankerd voorbij de horizon.

Hoop in deze diepe en krachtige betekenis is niet hetzelfde als vreugde omdat alles goed gaat, of bereidheid je in te zetten voor wat succes heeft.

Hoop is ergens voor werken omdat het goed is, niet omdat het kans van slagen heeft. Hoop is niet hetzelfde als optimisme; evenmin de overtuiging dat iets goed zal aflopen. Het is de zekerheid dat iets zinvol is onafhankelijk van de afloop, onafhankelijk van het resultaat.”

De kerk is een plek van hoop. Maar we zien dat het in onze tijd niet goed gaat met de kerk. Steeds minder mensen en veel lege banken.

Van Antoine de Saint-Exupéry zijn de woorden: “Als je een boot wil bouwen verzamel dan geen hout maar zorg dat het verlangen naar de zee ontstaat”.

Hoop is een waagstuk. Je moet het willen. De problemen in de wereld hebben we zelf veroorzaakt. Als kerkgemeenschap zouden we moeten inzien dat het eigenlijk nog veel erger is. Maar dan kun je ook weten dat het niet hopeloos is en dat het alleen beter kan. Onze huidige periode vraagt daarom en heeft een andere kerk nodig. God is diegene die ons voorgaat, God laat ons niet in de steek. Maar daar moeten we nog wel achter komen.

Als groot fan is Borgman het eens met Paus Franciscus dat de kerk moet veranderen, samen met de samenleving en de cultuur waarin we nu leven. De kerk is een ruimte waar God een plaats heeft. Maar wat vroeger goed was, werkt nu niet meer.

Wat hebben we nodig als samenleving? Weten waar we voor staan en waar we van zijn. De kerk is dat een beetje kwijtgeraakt. Neem als voorbeeld de corona crisis. De kerk acteerde als een horeca-instelling met de vraag van “wanneer gaan we weer open?” De vraag had moeten zijn: “hoe kunnen we er voor mensen zijn en zielszorg bieden in deze corona tijd?”

De kerk is nooit bescheiden geweest. Dat is omdat zij een bepaalde kennis bezit. En tegelijkertijd moet de kerk zich realiseren dat het een plek is waar we God hoog houden.

Vroeger waren de gebouwen vol. Nu niet meer en we moeten niet denken dat we deze kerken moeten vullen. Kijk naar de parabel van de herder die van de 100 schapen op zoek gaat naar die ene. Onze Lieve

Heer kan niet tellen.

“Hoop is iets anders dan optimisme. Hoop is niet de overtuiging dat iets goed zal aflopen, maar de zekerheid dat iets zinvol is, ongeacht hoe het afloopt.”

Hoop is een van de zeven deugden van de katholieke kerk. Omdat Christus is opgestaan, daardoor kunnen we op God geloven en hopen. Er bestaan daardoor geen hopeloze situaties. Omdat God het niet opgeeft kunnen wij het niet opgeven. We moeten weten hoe we moeten omgaan met de crisis van deze tijd. Niet van ons afschuiven maar de crisis aankijken. Pas dan kunnen we vinden en zien.

Als we de situatie echt aankijken kunnen we die zien zoals hij werkelijk is en hoe we die kunnen hanteren. Dan kun je je er werkelijk helemaal in verplaatsen met een hoop, die alleen op God gericht is en kijken vanuit dat perspectief.

Blijven staan, niet opgeven. Wel blijven bij het ongenoegen maar je er niet bij neerleggen. Dan is er nog 'hoop'. Je moet het echt willen. Dan pas kun je alle mogelijkheden zien.

In de wereld van vandaag is er van alles gaande: Armoede, tegenstrijdigheid, het vluchtelingenvraagstuk, de overheid, de grote burn-out epidemie onder de jongeren, klimaat verandering, etc. Als je er naar kijkt dan weet je dat er iets moet gebeuren. Zo is het ook met de kerk. We kunnen niet door op hetzelfde spoor. We staan voor onoplosbare vragen. En we moeten nadenken over hoe we hierin verder gaan. Want op dit moment komen we niet tot een consensus.

Als je wilt dat er een oplossing komt, moet je toelaten en inzien dat je dit niet alleen kunt oplossen. Je moet eerst zien dat het 'hopeloos' is en als je dat dan doet, dan pas kun er je eruit komen. Samen kijken naar de vraag: "hoe moet dit verder?"

Onze cultuur denkt dat we zelf in het middelpunt staan. Maar dat is niet zo. Het gaat niet om ons. We moeten bidden om tot een nieuw antwoord te komen dat van tevoren niet bedacht had kunnen worden. Voor Paus Franciscus is dit contemplatie. Als samenleving zien waar God al aan het werk is en waar we kunnen meedoen.

Op een diepere manier zijn wij verbonden met elkaar. Wij zitten gezamenlijk in alles wat wij ondergaan. In en met elkaar.

De kerk is dan een plaats waar we komen als we even niet meer weten hoe we verder moeten. De kerk heeft te leren dat God in de wereld is, voordat hij in de kerk is.

Dus: niet schrikken als je uitgelachen wordt.

En: herken dat we verslaafd zijn aan succes. Niet schrikken als iets nergens toe leidt. Houd de pijn vol. En kijk naar Paus Franciscus. Toen hij, net paus, naar Lampedusa ging waar net mensen verdronken waren vroeg hij: "Heeft er iemand gehuild?"

Bij een vraag over het klimaat: Zingeving? Omdat de aarde in zich zinvol is daarom kunnen wij zingeving ontdekken. God is nog steeds bij onze wereld.

Oecumene? Samen zoeken. In Utrecht wijzen we een plak aan op de wereldkaart en bidden daarbij. Een wekelijks moment. Zo vertelde Borgman ook over dagelijkse gebedsmomenten in de kerk waar hij naast woont.

NB.1. Die eenvoudige manier van stil staan bij een stukje bijbel gebeurt ook in Twello op de eerste donderdag van de maand om 19h30 in gebouw Irene (naast de dorpskerk).

NB2. Ook in Klooster Nieuw Sion te Diepenveen elke donderdagavond 19h45

“IK GEBEUR, IK BEN IN WORDING”

Dit is de naam van God, vertelde Ruud Bartlema

op 28 oktober op 2025 een bijzondere avond van
Bezinning & Inspiratie.

Hoe geef je de bezieling weer

waarmee deze kunstenaar en leraar ons meenam
in de Joodse mystiek van het Chassidisme.

Zelf benadrukte hij dat de letters in het alfabet
voor de Joden al terug reiken naar het mysterie.

Mooi zoals hij zelf die letters schilderde.

Ook stond hij stil bij een schilderij van Chagall
over het begin van de schepping, waarin het Begin,
of Mysterie is uitgebeeld.

De diepere betekenis van de 22 Hebreeuwse medeklinkers wordt weer door veel theologen ontdekt. Geen
10 ‘geboden’ maar 10 scheppingswoorden, die de ongelofelijke hoeveelheid facetten van de schepping
vertellen. “God is een werkwoord” schrijft Rabbi Cooper. En in “Ich und du” van Martin Buber zegt God: Ik
ben in jou en in de ander. Door de ander ontdek ik het goddelijke in mij. Geen tweedeling maar: wij hebben
elkaar nodig.

Ook de filosoof Spinoza maakt het goddelijke weer voelbaar in dit leven. Hij maak opent naar een grote
mystieke werkelijkheid waarin we mogen leven.

De naam van God “Ik-Ben” is geen wetmatigheid maar een gebeuren, die duidelijk maakt dat wijzelf en de
schepping in wording zijn. Kijk hoe alles leeft en beweegt. Het oude verbod om geen beelden te maken van
God is het verbod op etiketteren en een uitnodiging om te leven in vertrouwen.

“Wat hadden we een mooie avond” hoorden we mensen zeggen.

Lezen: Ruud Bartlema: “Mystiek van de Hebreeuwse letters”

Uitgeverij: Bekking & Blitz.

Reizen: Een Chagall-reis met Ruud Bartlema via Style in travel.

‘Hoe verander je in je geloof?’ Marianne Vonkeman 20 januari 2026

Dit is eigenlijk de samenvatting van mijn verhaal, zo begon Marianne Vonkeman. Ze is emeritus-predikant
Het was weer zo’n bijzondere avond van Bezinning & Inspiratie Twello.

We hebben haar ontdekt via het Tv-programma ‘De
Verwondering’. Ze vertelde over haar levensweg die haar
gebracht heeft bij mystiek, die ze omschrijft als “de weg
naar God” en als de ‘ervarings-laag van de kerk’.
Iedereen heeft wel bijzondere ervaringen, mooie,
bijzondere of droevige. Die kunnen ons bewust maken en
laten ontwaken. Een soort klik kan je op weg zetten naar
een geheim wat uitzuivert: het mysterie dat het leven één
groot geheel is. God als een ‘stroom van gunnende
goedheid’.

Naast ervaringen van ‘donkere uitzichteloosheid’ en verbijsterende paradoxen is er ook leven in eenheid.

God ervaren als heel ver weg maar ook als heel nabij. Leren dat je verlangen ruimte kan maken voor God.

Na de pauze deelden we met elkaar hoe de woorden binnen onze kerken dogmatisch kunnen klinken maar ook verwijzen naar een oneindig diepe Bron.

Juist als mensen precies weten wie God is dan verdwijnt die ruimte.

Wij maken ons beelden van God, maar God is ruimte, een bron...

Vervolgens deelden we met elkaar hoe je dat goddelijke ziet. Hoe kun je daarvoor ontvankelijk blijven? Stille; aandacht. Je moet kunnen 'horen'.

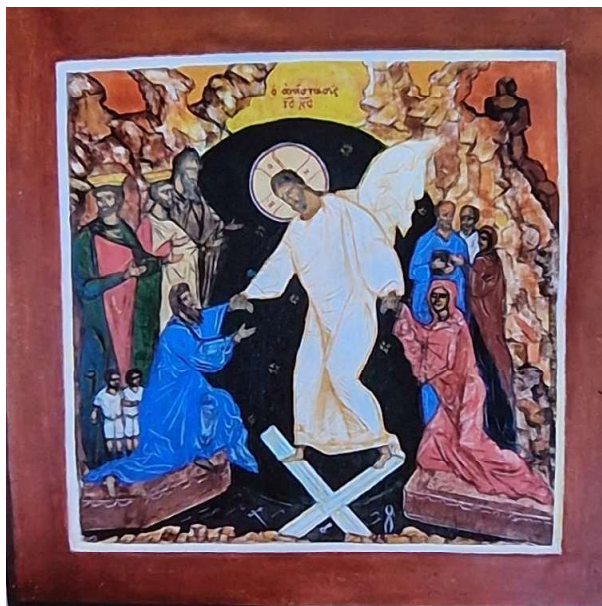
Wij hebben geen controle over het goddelijke. Maar het is er wel. Liefde en gunnende goedheid, die Zelf ook tegen mij zegt: 'Ik mis je'. Hij schrijft Zijn naam in jouw leven.

Bij de grote vragen over het kwaad en de dood kun je ontdekken dat wij maar een klein stukje van de echte werkelijkheid zien. Je mag vertrouwen dat het toch goed komt.

Ja, maar wat is goed? Leven op hoop van zegen. Leven is dienen en de dienstbaarheid zelf niet in de weg lopen door jouw concept van hoe te dienen. Bij een Lectio divina over het verhaal van de bruiloft in Kana ging haar aandacht naar de dienaren die de 6 kruiken vulden met water. "Van mijn gewone dienstbaarheid maakt Hij wijn".

Marianne verwees naar haar website "Sporen van God" en haar mystieke dagboek: "Ik mis je terwijl je bij me bent"

Marianne, dank je wel dat je ons liet delen in jouw 'rijkdom'

Over Rudolf Steiner door Ds Ary Braakman 25 november 2026

Door het overlijden van zijn moeder kon Ds. Ary Braakman geen uitgediepte lezing houden over Rudolf Steiner. Hij vertelde over zijn leven als mens, als gelovige, theoloog en voorganger. Opgroeiend in een gewoon vrijzinnig hervormd gezin was voor hem de kerk iets wat er gewoon bij hoorde. Hij had geen speciale interesse of vragen maar koos voor de studie theologie omdat hij zag hoe er daardoor veel kan gebeuren bij mensen.

Grote problemen of verschillen van inzicht in kerken waren er niet voor hem en de Bijbel leerde hij kennen als een boek met mooie verhalen.

Van zijn vader leerde hij dat je een ander niet zomaar jouw producten kunt verkopen als die niet ziet wat je er aan hebt. Zo keek hij naar datgene wat kerken over willen brengen naar mensen. Hoe vertalen wij ons kerkelijke 'product' van die twee werelden van God en mens en dan vooral het onbegrijpelijke daarin.

Ary gooide ons meteen in het diepe en nam als voorbeeld de Opstanding. In ons dagelijkse leven komt het niet voor dat iets wat dood gaat toch weer gaat leven. Om dan terecht te komen bij dat wat wel tot leven komt hebben we woorden nodig van 'betekenis' en 'duiding'. Daar helpen geen dogma's, want die kunnen niet verwoorden wat mensen hebben 'beleefd'. Een andere manier om betekenis te geven aan de 'Opstanding' is dat wij zelf steeds weer ons kunnen vernieuwen, na tegenslag door een diep dal gaan en ons weer op kunnen richten.

Als tweede voorbeeld noemde bij het verhaal van de doortocht door de Rode zee.

National Geographic en de natuurkunde vertellen de mogelijkheid van eb en vloed. De Joden en Egyptenaren kenden alleen de Nijl. Bij de Rode zee kregen ze te maken met iets dat zij niet kenden: eb en vloed. Daardoor konden de Joden door het lage water heen en verdronken de Egyptenaren die enkele uren later daar aankwamen.

Dogmatiek helpt hier ook niet. Wel: wat hebben mensen beleefd? Hoe klinkt het verhaal als mythe?

Daarbij haalde Ary theologen aan als Bultmann, die er ook voor pleit om de bijbel te lezen met een bril van mythe.

Hij stond stil bij Bonhoeffer, die op het eind van de 2e wereldoorlog nog geëxecuteerd is omdat hij zich politiek durfde uit te spreken. Ary stelde daarbij de vraag waarom enkele kerkgemeenschappen wel durven te kiezen voor kerkasiel maar dat wij als kerken daarbij achterblijven.

Bonhoeffer stelde dat de kerk maar één functie heeft: "Er zijn voor mensen".

Dan Rudolf Steiner (1861-1925) Zou hij passen in deze rij?

Hij leefde in een tijd toen de technische verworvenheden van nu ontstonden. Hij studeerde wiskunde en scheikunde. Via de filosofie van Goethe, Nietzsche en Schopenhauer schreef hij al op de leeftijd van 33 jaar over de mens die in de kern en altijd al bezielde is en die zijn goddelijkheid stukje bij beetje kan ontdekken. Bezieling is in alles aanwezig. Zo keek Steiner vooral naar spirituele waarden en ontwikkelde in zijn antroposofie de wijsheid van de menselijke innerlijke ontwikkeling. In zijn biologische dynamische landbouw (toen al) zocht hij de verbinding met de aarde. Hij richtte de Christus-gemeenschap op, die gericht is op verbondenheid met God en elkaar

Na de pauze deelde we met elkaar hoe goed het is om af en toe gedachten bij je toe te laten die niet vertrouwd zijn en die je aan het denken zetten. “Onderzoekt alles en behoudt het goede” zei Paulus. En zoals de vader van Ary zei: ‘Kijk eens met de ogen van een ander’.

Bij een andere benadering van Bijbelverhalen mag vooral het mysterie niet verloren gaan maar mag juist beter tot zijn recht komen en mag helpen om in contact te komen met het goddelijke, niet zozeer door dogmatische uitspraken maar vooral door de beleving ervan en de verhalen.

We keken tenslotte terug op deze avond en constateerden dat zeker ook bij de uitwisseling na de pauze de “Bron van Zijn” hier zeker bij ons aanwezig geweest is en bedankten Ary voor deze boeiende avond namens de hele werkgroep: Bezinning & Inspiratie Twello.

“Richting en rust in een wereld zonder zekerheid” door Claartje Kruijff, 17 februari 2026

Voor ruim 30 aanwezigen vertelt Claartje Kruijff een inspirerend verhaal en na de pauze gaat zij met ons in gesprek. Zij groeide op in een niet gelovige omgeving: zij “komt zelf uit een lege ruimte, zonder ingevulde godsbeelden”. Pas op latere leeftijd besloot zij om theologie te gaan studeren en zocht zij naar een levenshouding om als gelovige in de wereld te staan. Zij werkt nu als predikant in Utrecht.

Harry Kuitert was voor haar een belangrijke leermeester. En na hem vond zij inspiratie in ontmoetingen met allerlei mensen en bij vele filosofen en theologen die zij veelvuldig citeert in haar verhaal. Het werd een rijk gevulde avond. In dit verslag vindt u een klein deel van de uitspraken van de avond.

Claartje Kruijff komt graag in openbare plekken, zoals deze bibliotheek in Twello, om mensen tegen te komen die zij anders niet tegen komt.

Hoe kan ik stevig staan in een kwetsbare wereld? Hoe vind ik een levenshouding, waarmee ik stevig kan staan en moed kan houden? Geloven kan je daarbij helpen. Maar verouderde godsbeelden kunnen een belemmering vormen om in deze tijd te geloven. Er valt echter zoveel meer te vertellen dan die oude godsbeelden.

- Ik kom hier om te ontvangen, wat ik in mijn eentje niet vinden kan.
- We zoeken naar een zin en betekenis, hoe ons te verhouden. We hebben een overkoepelende taal nodig, die ons verbindt en ons tot elkaar doet verhouden en tot het sterven en de dood.

Mensen zeggen tegen mij: ‘Ik ben niet gelovig, maar wel spiritueel’. Mensen vertellen mij over de god uit hun jeugd, waar ze niet meer in kunnen geloven. Ze zeggen dan: ‘Ik geloof niet in god, maar wel in de liefde’. Het verhaal van god en de mensen is echter veel gelaagder dan die oude godsbeelden.

We lopen thans tegen de grenzen aan van wat maakbaar, begrijpbaar, toelaatbaar is.

Een tekst van Loesje is: 'Zou God nog in ons geloven?'
Stel je voor dat God in ons gelooft. Zou ik dat dan kunnen ontvangen?

Kunnen we met God meekijken naar onze naast – waarin iedereen er toe doet – en naar onszelf?

Soms vraagt een situatie dat je op gaat staan. Maar wie steunt mij, als ik voorop ga staan, mijn groep vertegenwoordig?
Er wordt ons gezegd: 'Zout zijn jullie'.

Kan ik God zien als een open einde van mijn verlangen, voorbij mijn angsten en wat ik denk te weten?

Wanneer je met God durft te leven, stel je jezelf niet meer centraal. Dan laat je je uitnodigen om met God mee te gaan.
Eenzaamheid doet ons uitreiken naar heelheid. We kunnen het niet alleen. In dat kwetsbare verlangen komen we elkaar op een nieuwe manier tegen.

* * *

In de pauze kunnen we haar nieuwste boek kopen: 'Een God die in mij gelooft'.
Na de pauze reageren meerdere aanwezigen op de inleiding van Claartje Kruijff. Haar reacties worden aangegeven met CK.

- Je mist iets en gaat zoeken. Dan kom ik leegte tegen. Dat zou ik eerdere zeggen dan 'god'.
- Ik gebruik allerlei woorden, ook 'leegte', zonder het god te noemen. Tot ik besloot om dat toch God te noemen. Toen ging het stromen in mijn hart.

CK: Geloven is ten diepste een keuze. Als ik zeg 'Ik ben een gelovig mens', dan gebeurt er iets in mij. En soms ga ik ook weer de mist in. Het is een blijvende oefening.

- Soms ervaar ik dat God aanwezig is, daar waar helemaal niets is. Ik verlang naar het vertrouwen in Gods aanwezigheid.

CK: Waar haal je het vertrouwen vandaan? Vertrouwen is als weten dat je onderdeel bent van een team, zonder dat je de medespelers kent.

- Ik heb jaren gehaast geleefd van deadline naar deadline, tot er plotseling een einde aan kwam. Nu ervaar ik geduld en vertrouwen. Nu heb ik een liefdevoller leven. Het woord god kreeg minder betekenis in mijn leven. In de plaats daarvan kwamen woorden als liefde en Ubuntu. En nu kan ik terug naar de kerk gaan en lees ik de teksten anders.
- In het verkeer word je zo weer meegetrokken in haastig leven.
- Waarom maakt God zich niet concreter? Ik heb zijn aanwezigheid niet ervaren.
- In mijn ervaring is hij dichterbij, op andere plekken dan je zou vermoeden.

CK: Een vrouw van in de 80, die heel haar leven hard had gewerkt in de kerk als vrijwilligster zei mij: "En nu wil ik boter bij de vis".

Zijn aanwezigheid is er al lang, maar ik moet het kunnen ontvangen.

Niet God verandert door ons gebed, maar wij zelf.

Wij blijven cirkelen rond een diep geheim, waar we glimpen van opvangen en in mogen vertrouwen.

- Enkele jaren terug maakte mijn vader een eind aan zijn leven en verloor ik vlak daarna mijn werk. Ik kreeg toen de ervaring dat ik werd gedragen, in wat ik zelf niet kon dragen.

- Wij hebben iets goddelijks in ons, een vonkje. Kunnen wij dat God noemen? Als ik dat God noem, voel ik veel weerstand.

CK: Voor mij heeft God een positieve dragende duiding. Maar niet ieder kan dat zo ervaren. Het is belangrijk dat mensen elkaar ontmoeten. En wat daar gebeurt noem ik god.

- In mijn ervaring heb ik het goddelijke ervaren in de vogel die ik in mijn tuin zag, de bloemen. En daar hebben wij voor te zorgen.

CK: De bijbel is rijk aan verschillende verhalen.

- Wat is de betekenis van de afbeelding op uw laatste boek? Het lijkt een omgekeerde berg.

CK: De vormgever van het boek kwam met dit voorstel. Het drukt de omkering uit van wat we normaal zeggen. Mijn titel is: 'Een God die in mij gelooft'.

Jemma bedankte Claartje voor haar bijzondere lezing en de bezoekers in de zaal voor de aandacht en de communicatie onderling.

'Het evangelie van Thomas' door Coen Wessel 17 maart 2026

Voor ruim 20 aanwezigen vertelt Coen over het evangelie van Thomas en hoe hij hiermee in aanraking is gekomen.

Op dit moment is hij secretaris van de Raad van Kerken, daarvoor was hij predikant in Heerenveen en Hoofddorp.

In Heerenveen is hij gevraagd door dichteres Maria de Groot en een groep musici om een project te maken rond Bijbelse evangeliën, o.a. het evangelie van Thomas met 114 logions.

Ook laat hij tussendoor muziek horen van Maria de Groot.

Wat zou Thomas voor ons kunnen betekenen?

Jezus heeft veel indruk gemaakt op de kring van mensen om hen heen, er zijn veel uitspraken, verhalen en gelijkenissen opgeschreven van Jezus. Hieruit zijn de evangeliën gegroeid.

O.a. het Thomas evangelie, dit bevat 114 uitspraken, logions genoemd.

Door de kerkvaders wordt het bestaan van dit evangelie ook wel genoemd, maar het raakte in de vergetelheid. Waarschijnlijk omdat er op een gegeven moment geen schrijvers meer waren die de verhalen overschreven.

Pas in 1945 in de woestijn bij het Egyptische plaatsje Nag Hammadi vond men o.a. dit evangelie in een kruik. Het is geschreven in de Koptische taal en het ziet er uit als een geheel compleet evangelie. Op een andere plaats zijn ook delen in een Griekse vertaling teruggevonden. Waarschijnlijk is het Thomas Evangelie oorspronkelijk in het Syrisch-Aramees geschreven en later in o.a. het Koptisch en het Grieks vertaald. De orthodoxe christenen waren ongelukkig met het Evangelie van Thomas.

In dit evangelie zijn de teksten niet altijd glashelder en je kunt er verschillende kanten mee uit.

De laatste 30 jaar komt de belangstelling voor het Thomas evangelie echt op gang. Men wil zich opnieuw spiritueel oriënteren en daarmee is er een openheid gekomen voor nieuwe teksten, nieuwe wegwijzers.

Wat betreft de datering van dit evangelie zijn er verschillende meningen, wellicht 10 jaar nadat Jezus leefde maar een deel kan ook veel later geschreven zijn, zo'n 150 jaar na Jezus. De papyrusrollen dateren uit de 4^e eeuw.

Ook over welke Thomas bedoeld wordt is niet duidelijk, is het de broer van Jezus of de ongelovige discipel? In die tijd was het heel gewoon dat geschriften aan iemand toegeschreven werden.

Thomas 3

Jezus zegt: 'Als jullie leiders tot jullie zeggen: "Zie, het Koninkrijk is in de hemel", dan zullen de vogels van de hemel jullie voor zijn.

Als ze jullie zeggen: "Het is in de zee", dan zullen de vissen jullie voor zijn. Maar het Koninkrijk is binnen in jullie en het is buiten jullie.

Wanneer jullie Jezus kennen, dan zul je gekend worden en zul je begrijpen dat jullie de kinderen zijn van de levende Vader.

Maar wanneer jullie Jezus niet kennen, dan verkeren jullie in armoede. Dan zijn jullie de armoede.'

In dit derde logion stuiten we op een kenmerk van dit evangelie, het Koninkrijk is binnen in jullie en buiten jullie.

Soms zijn de spreuken geheimzinnig, ze hebben een verborgen karakter en je moet de betekenis op het spoor komen o.a. door innerlijke kennis.

Er worden in het evangelie van Thomas geen teksten uitgelegd. Het wil een proces in een mens op gang brengen

van voortgaande geestelijke geloofsontwikkeling, hoe meer je daardoor Jezus zult begrijpen. Het zoeken is de weg zelf.

Logion 113 verteld dan ook: Het Koninkrijk van de Vader is uitgespreid over de aarde maar de mensen zien het niet.

Je moet er oog voor hebben.

In logion 6 zegt Thomas op de vraag over vasten en bidden:

Doe het niet voor de buitenwereld maar in je binnenkamer. Het moet een innerlijke houding zijn.

Logion 108: Als je Christus kust word je een christus en zul je worden als hem.

Gedicht van Maria de Groot:

Zij die in leven zijn
begaan de weg naar binnen
om gronden te ontginnen
waarin de bron moet zijn

het eerste levenslicht
dat glanst in onze ogen
het vloeiende vermogen
te zien uit een gezicht.

Dit licht schept gaver gloed
in wie geen afgrond vrezen
en aan zichzelf genezen
doen wat de Liefste doet.

De rododendron bloeit
Met violette veren
gaat tot zichzelf inkeren
de donkere honingbloem.

Thomas 24

Zijn leerlingen zeiden: 'Laat ons de plaats zien waar u bent, omdat wij die moeten zoeken.'

Hij zei hun: 'Laat wie oren heeft, luisteren:

Er is licht in het innerlijk van een verlicht mens en het geeft licht aan de hele wereld.
Als het geen licht geeft is er duisternis.'

Maria de Groot zegt hierover: De bron van Christus is in jezelf.

Was Jezus bij de Essenen?

De Essenen waren een joodse religieuze stroming die actief was tussen 150 voor Christus en 70 na Christus.

Er zijn nog veel vraagtekens rond de Essenen.

Dat is niet echt bekend, wel was Jezus in de woestijn en trok hij zich terug.

Enkele voorbeelden doen boeddhistisch aan, richt je op de verlichting van je eigen ziel. Terwijl de christelijke traditie zich richt op omzien naar elkaar. Wijkt het evangelie van Thomas hierin af?

Het omzien naar elkaar wordt in het evangelie van Thomas niet genoemd. In onze tijd hebben we wel zoiets als deze teksten van Thomas nodig, het gaat om onze ziel en de weg om vastigheid te ontdekken. Bij een bloeiende houding hoort ook rechtvaardigheid en een goede omgang met elkaar.

Is het evangelie van Thomas incompleet?

Dit is niet waarschijnlijk. Het bestaat uit verschillende delen, o.a. in het Koptisch maar sommige Griekse stukken tekst lijken iets uitgebreider en bevatten mogelijk een nadere uitleg..

Ken uzelve: In het boek van Johannes staat; het licht schijnt in de duisternis maar de duisternis heeft het niet begrepen. Hoe wordt dit beschreven in het OT en in het NT?

In het Oude Testament trekt het Joodse volk door de woestijn. Het volk maakt soms verkeerde keuzes en moet dan verzoening doen.

In het Nieuwe Testament is het Joodse volk verspreid. Jezus zegt dat het om je innerlijke houding gaat, bij Thomas zie je dat het nog verder gaat. Het licht moet stralen zodat het verder rijkt en zich uit in daden.

Is Thomas een evangelist of een filosoof?

Uit de teksten blijkt vaak dat hij een filosoof is. Jezus vraagt: "wie zeggen de mensen dat ik ben?" Petrus zegt, "U bent de rechtvaardige engel". Mattheus zegt "U bent een filosoof".

Het Thomas Evangelie zegt dat dingen vaak onzegbaar zijn, niet onder woorden te brengen. Jezus boort een bron in je aan, opborrelend, waar je dronken van wordt.

Het 'belonen' is afwezig in dit evangelie, klopt dat?

In de bijbel staat vaak, als je iets goeds doet word je beloond. In dit evangelie zie je dit niet. Aansprekend is het verhaal in het OT, de vlucht uit Egypte naar het beloofde land. Dit wordt wel gezien als een metafoor voor het leven. Het zicht op iets moois in de toekomst, innerlijk werkt dit door.

Er is afgerekend met woorden als; Jezus is niet de meester, niet de koning, niet de zoon van God. In het evangelie van Thomas staat vaak, wordt zoals mij! Is dat niet revolutionair?

Die tendens zit er wel in. Het Thomasevangelie staat wat af van de hoofdstromen van het Christendom. Het is wel een intellectuele oefening.

Hoe komt het dat Thomas niet over God spreekt maar alleen over Jezus?

Er is een gedachte dat er een God is die de wereld heeft geschapen en een God die de wereld heeft verlost.

Wel wordt de Vader genoemd in het evangelie.

Misschien juist omdat het over het innerlijk gaat.

Tot slot bedankt Maarten Coen hartelijk voor zijn uitleg. We hadden er wel een dag lang over kunnen spreken met elkaar.

“Vrijmetselarij en de weefsters” door Ruud Pragt 14 april 2026

In een kring van 21 mensen houdt Ruud een lezing over iets waar hij zelf warm voor loopt. De Vrijmetselarij. In het midden van de kring liggen twee witte handschoenen, een soort van schortje en twee boeken.

In het verleden was de Vrijmetselarij omgeven met geheimen, het zou demonisch zijn, gevaarlijk, er was veel weerstand. Er zouden geheimzinnige rituelen zijn en er was veel wantrouwen.

De vrijmetselarij is een inwijdingsgenootschap, dat gebruikt maakt van oude, beproefde rituelen. In de loges wordt gewerkt in een stelsel van drie graden: leerling, gezel en meester. Elk nieuw lid beleeft zijn plechtige toetreding op eigen wijze, afhankelijk van persoonlijke instelling, achtergrond en opvattingen over grote levensvragen. . Het kan hem helpen zichzelf beter te leren kennen en zijn antwoord te vinden op vragen naar het Waarom en Waartoe van zijn bestaan. In het algemeen, wordt de leerling na een jaar bevorderd tot gezel. Dan staan zelfontplooiing en dienen van de medemens centraal in het ritueel. Na wederom een jaar kan de verheffing tot meester plaatsvinden. Samen

beelden de drie rituelen de levensgang van de mens uit, de reis van duisternis naar Licht.

De vrijmetselarij biedt zoekende mensen in een vertrouwde omgeving een zingevingsmethode die met behulp van rituelen en symbolen leidt tot zelfontplooiing, broederschap en daardoor een betere samenleving.

Wie vrijdenkt, wil anderen tegenkomen die óók vrijdenken. Andermans opinie wordt niet opgelegd. Er zijn geen dogma's. Er is een plek waar mensen naar elkaar luisteren. In vrijheid meningen naast elkaar leggen. Zoeken naar antwoorden op levensvragen. Dat is wat vrijmetselaren doen.

Vrijheid, verdraagzaamheid, broederschap. Drie trefwoorden waarmee de vrijmetselarij kan worden gekarakteriseerd. De vrijmetselarij gaat uit van ieders recht om zelfstandig te

zoeken naar waarheid, streeft naar de algemene broederschap der mensen, kweekt

verdraagzaamheid, zoekt op wat mensen en volken vereent en tracht verdeeldheid weg te nemen.

De vrijmetselaar komt in de loge om beter mens te worden. Niet om beter te worden dan een ander, maar om zichzelf te verbeteren. Een mens bij wie denken, voelen en willen in harmonie zijn. In vrede met zichzelf en zijn omgeving. Vrijmetselaren zijn gewone mensen, wie niets menselijks vreemd is. Het is niet toevallig dat het 'Ken uzelf' steeds weer aan hen wordt voorgehouden. Tegenwoordig zouden we zeggen: 'Verbeter de wereld en begin bij jezelf'.

Vrijmetselarij is geen godsdienst, geen ideologie of levensbeschouwing. En zeker geen sekte of geheim genootschap. De Orde van Vrijmetselaren is een democratische vereniging, waarvan de leden streven naar verdieping van inzicht. In dat streven staat de Orde natuurlijk niet alleen. Maar de vrijmetselarij onderscheidt zich van andere organisaties op dat terrein door haar bijzondere methode van werken. Zij maakt daarbij gebruik van symbolen en rituelen, die op de levensloop van de mens uitbeelden.

Symbolen zijn hulpmiddelen bij het overbrengen van gedachten of gevoelens die vaak moeilijk onder woorden zijn te brengen. In ons dagelijkse leven bedienen we ons onbewust van talloze symbolen. Voor vrijmetselaren is hun symboliek een taal die zij verstaan, waar ter wereld zij elkaar ook ontmoeten. Waar het gesproken of geschreven woord misverstanden kan veroorzaken, schept die gemeenschappelijke symbolentaal eenheid tussen mensen met totaal verschillende maatschappelijke achtergronden, opvattingen en karakters.

In de vrijmetselarij neemt de bouwsymboliek, erfenis van de ambachtelijke loges uit de middeleeuwen, een zeer belangrijke plaats in. De vrijmetselaar bouwt aan de tempel der mensheid, aan een betere wereld, waarbij hij zichzelf ziet als een bouwsteen. Bijtel en hamer zijn het gereedschap om de ruwe steen die we zijn te vormen tot een gepolijste steen. Het zijn metselaars, steenhouwers.

Passer en winkelhaak vormen internationaal hét herkenningsteken van de vrijmetselarij. De passer wordt verbonden met de gedachte aan maatgeven, scheppen, afpassen.. De winkelhaak met zijn rechte hoek symboliseert de mens die het Licht ontvangt, de mens die zich in de 'rechte verhouding' weet te plaatsen tot zijn medemens.

De symboliek van de twee witte handschoenen staat voor het zuivere. Het schootsvel heeft te maken met het gereedschap van een metselaar. Een rechthoekig vlak met een flap die gevouwen kan worden. Is de punt omhoog dan ben je gezet. Gericht op het hogere. Is de punt naar beneden gevouwen dat wordt het dagelijkse en diepere bedoeld. Zelfstandig leren nadenken, innerlijk ontwaken dat is het proces waar je aan werkt. Ze houden zich niet bezig met politiek

Bijeenkomsten zijn 1 keer in de week. In een vaste groep, er wordt niet gediscussieerd. Er wordt wel gecorrigeerd. Persoonlijke ontwikkeling staat centraal. Ken uzelf. Ik ben niet mijn lichaam, ik ben niet mijn gedachten, ik ben niet mijn gevoelens. Maar wie ben ik dan wel? Het is geen service club en geen gezelligheidsclub. Er wordt gestudeerd op symbolen in het wereldgebeuren met de vraag: "hoe sta ik daarin". "Hoe ben ik als wereldburger?"

Centraal staan 1. Vrijheid, 2. Verdraagzaamheid en 3. broederschap of zusterschap.

De vrijmetselaars komen samen in het tempelgebouw. De derde verdieping is de tempel met twee zuilen. Het is de werkplaats en er vinden festiviteiten plaats. Gelijkvloers is de voorhof. Daar vinden de gewone bijeenkomsten plaats. In de kelder is een ruimte voor gezelligheid, ontmoetingen en uitwisselingen.

Er zijn ook groepen voor vrouwen. Zij noemen zich de weefsters. Hun motto is schering en inslag. Het weefgetouw. Bij het weven ontstaat tussenruimte. Het licht kan er doorheen schijnen. Zachtheid is ook een kenmerk. (groepen zijn o.a. in Zwolle en Apeldoorn).

De Rozenkruisers zijn een afdeling van de Vrijmetselaars. De roos staat centraal. Het kruis is een symbool, de horizontale balk staat voor het dagelijkse leven, de verticale balk staat voor verbinding met de aarde en het Hogere. Daar waar de balken elkaar raken is de plaats van het hart. Liefde.

Na de pauze is er een geanimeerd gesprek met vragen tussen Ruud en de bezoekers. De antwoorden zijn in het verslag verwerkt.

Delen van deze tekst zijn ook te vinden op de website van de vrijmetselaars.